

Länsstyrelsen i Örebro län

Förstudie/förberedande konsekvensutredning för nya sjötrafikföreskrifter i Askersunds och delvis Hallsbergs kommun

1. Vad är problemet och vad ska uppnås?

Detta är en förstudie/förberedande konsekvensutredning för att få en översikt över problematiken i nedan nämnda sjöar. Inga förslag på nya föreskrifter finns därför med i den här förberedande konsekvensutredningen.

Sjötrafikföreskrifterna i Örebro län är gamla och svårlästa. De flesta är samlade i en föreskrift från 1989. Inom Askersunds kommun har det tagits beslut om föreskrifter 1989, 1990, 1991, 1996, 2004, 2006, 2011 och 2021 för bland annat Norra Vättern, Vikern, Åsajsjön, Tisaren, Estabosjön och Tibon. För Tisaren (den del som är i Hallsbergs kommun) har även en föreskrift fattats 1993. Vissa delar av föreskrifterna har under årens gång upphävts. Se bilaga 1 med föreskrifterna för Askersunds kommun och bilaga 2 för Tisaren.

Båt- och sjöliv har genomgått flera förändringar sedan dess. En sådan förändring är bland annat att fler söker sig till båtlivet. Transportsstyrelsen har 2020 i samarbete med medlemmar i Sjösäkerhetsrådet tagit fram en rapport om svenska fritidsbåtar och hur de används. Rapporten heter *Båtlivsundersökningen 2020 - En undersökning om båtlivet i Sverige*. Båtlivsundersökningen genomfördes av Transportsstyrelsen första gången 2004. Uppföljande mätningar har därefter genomförts 2010 och 2015. I rapporten från 2020 har det konstaterats att fler har sökt sig till båtlivet sedan 2015. I rapporten efterfrågar fler en bättre ordning på sjön.

Förutom fritidsbåtar finns det andra farkoster som förekommer på sjöarna. Sådan är bland annat kajaker, kanoter, SUP-brädor, vattenskotrar och eldrivna surfbrädor. Det är inte bara båtlivet som påverkas av gamla sjötrafikföreskrifter utan även bad- och

friluftslivet. Flera kommunala badplatser har anlagts sedan första föreskriften 1989. Följande naturreservat finns, med strand mot Vättern, i Örebro län; Råå uddar, Hargemarken, Verkanäset, Klåvudden, Harge uddar, Prinskullen, Norra Vätterns skärgård och Utnäset. Hela Vättern utgör ett Natura 2000-område. Vid Tisaren finns naturreservatet Skåle Klint. I takt med att båtlivet ökar på sjöarna så har även friluftslivet ökat, särskilt i vissa av de strandnära reservaten vid Vättern.

Länsstyrelsen har de senaste åren fått in klagomål, frågor och ansökningar om permanenta sjötrafikföreskrifter i Norra Vättern. Detta har lett till att Länsstyrelsen beslutat om två sjötrafikföreskrifter om förbud mot motordrivna farkoster vid badplatsen Haga och Harge i Norra Vättern. Det är tydligt för Länsstyrelsen att det behöver genomföras reglering för att minska bland annat otydligheten av vad som gäller på vattnet för alla parter.

Länsstyrelsen har även fått in klagomål och frågor när det gäller motorbåtstrafik som på olika sätt stör friluftslivet i framför allt Vättern. Besökare som exempelvis paddlar kajak eller besöker området för en stilla naturupplevelse rapporterar om störande båttrafik som bullrar och kör snabbt.

Sjötrafik kan bidra till uppgrumling, erosion, svallvågor och buller i vattenmiljöer. Länsstyrelsen anser utifrån detta att det kan vara motiverat med hastighetsbegränsning vid platser med förekomst av förorenade sediment. Exempel på sådana är Tisaren vid Åsbro, delar av Åmmelången, delar av Norra Vättern vid Askersund och Åmmeberg för att undvika uppgrumling.

Länsstyrelsen i Örebro län har den 8 december 2008, 18FS 2008:98, fattat beslut om vattenskyddsområde och föreskrifter för ytvattentäkten Tisaren, Askersunds och Hallsbergs kommun. Av 13 § 18 FS 2008:98 framgår att petroleumdriven båt- och motorfordonstrafik på vatten-område är förbjuden inom den primära skyddszonen annat än för fastighetsägares transport till eller från egen båtplats under förutsättning att fordonets bränsletank inte överstiger 25 liter.

Under de senaste åren har den sedan 2001 årligen genomförda inventeringen av sjöfåglar på fågelskär i Vättern noterat fler störningar av fritidsbåtar, vattenskotrar samt flera landstigningar och solbad i känsliga områden. Detta bland annat vid fiskgjusebon

(se Vätternvårdsförbundets årsskrift 2020, rapport 146).

Länsstyrelsen har även fått in rapporter om motorbåtar som stör och kör över storlom. Platser med förekomst av storlom och värdefulla vatten kan vara kandidater för minskad hastighet eller andra åtgärder.

Syftet med att genomföra en reglering av nya sjötrafikföreskrifter är för det första att göra föreskrifterna lättillgängliga för alla. Varje föreskrift ska vara sökbar, lätt att hitta och få ett eget SFS-nummer.

För det andra behöver föreskrifterna göras tydligare och i en annan omfattning än tidigare. Vi vill fånga upp och undvika dubbelreglering med exempelvis naturreservatsföreskrifter som kan göra det svårt för gemene person att förstå vad som egentligen gäller. Samhället har förändrats på olika sätt de senaste åren. Båttrafik och aktiviteter i vatten eller nära vatten har ökat. Alla behöver få en möjlighet att kunna förstå vilka regler som gäller på sjön. Olika typer av friluftsliv och andra verksamheter behöver kunna samsas inom områdena, utan att de stör varandra genom exempelvis buller eller svallvågor. Därför behöver motorbåtstrafiken regleras inom vissa delområden. Det gäller framför allt Norra Vätterns skärgård och de strandnära naturreservaten i Vättern.

För det tredje vill vi få till en reglering som kan fungera i symbios med djur och natur, framför allt häckande och störningskänsliga fåglar.

För det fjärde och sista vill vi med genomförandet av den nya regleringen öka sjösäkerheten för alla parter.

2. Vilka alternativa lösningar finns och vad blir effekterna om någon reglering inte kommer till stånd?

2.1 Alternativa lösningar

1. Ingen åtgärd vidtas

Ett alternativ är att inte vidta någon åtgärd alls.

2.2 Effekter om en reglering inte kommer till stånd

Om en ny reglering inte kommer till stånd bedömer

Länsstyrelsen att det på lång sikt kommer påverka främst

sjösäkerheten negativt. Detta eftersom det kommer råda oklarhet av vad som gäller på sjöarna i området.

Delar av friluftslivet konkurreras ut och kommer därmed minska i områdena. Det gäller framför allt det stilla friluftslivet som störs ut av buller och svallvågor. Det finns idag en potential för ett ökat stilla friluftsliv så som kajak och vandring, men det sker i konkurrens med det motorburna friluftslivet.

Häckande och rastande fåglar minskar. Dessa riskerar att försvinna från området på grund av bland annat motortrafik som stör och dödar individer. Det gäller framför allt fiskgjuse och storlom men även andra häckande sjöfåglar på fågelskär. Svallvågor från motortrafik riskerar förstöra bon för storlom men kan även ha en negativ effekt på strandflora och -fauna i känsliga områden.

Länsstyrelsen tror även att polisens arbete och möjligheter med proaktivt informationsarbete, lagföring och kontroll kommer begränsas.

3. Vilka berörs av regleringen

- Polisregion Bergslagen
- Sjöräddningssällskapet
- Hallsbergs och Askersunds kommuner
- Bad- och båtliv i området
- Friluftsliv i området
- Fisket
- Djur och natur
- Boende
- Turism och annat näringsliv i området

4. Bemyndigandet

Enligt 2 kap. 2 och 6 §§ sjötrafikförordningen (1986:300) får Länsstyrelsen meddela om sjötrafikföreskrifter.

5. Vilka kostnadsmissiga och andra konsekvenser medför regleringen och hur ser

de olika konsekvenserna ut för de övervägda regleringsalternativen om man jämför?

5.1 Kostnadsmässiga konsekvenser

En ny reglering kan tänkas medföra kostnader för administration hos Länsstyrelsen, Askersunds och Hallsbergs kommun, Transportstyrelsen och Sjöfartsverket.

Det kommer även tillkomma en kostnad för tillverkning och uppsättning av nya sjömärken. Uppsättning av nya sjömärken görs av kommunerna.

Länsstyrelsens bedömning är dock att de samhällsekonomiska kostnaderna kommer bli marginella. Intentionen hos Länsstyrelsen är att den nya regleringen på både kort och långsikt ska ge minskade kostnader för administration. Dessutom vill Länsstyrelsen minska konsekvenser på grund av bristande sjösäkerhet. Förhoppning är att regleringen på lång sikt ska öka säkerheten på sjön för alla.

5.2 Jämförelse av konsekvenser av de olika regleringsalternativen

1. Ingen åtgärd vidtas

Om ingen åtgärd vidtas bedömer Länsstyrelsen att brister i sjösäkerheten kommer att fortgå och kanske öka. Det kommer även vara svårare för allmänheten att förstå de gamla sjötrafikföreskrifterna.

Se avsnitt 2.2 för fler påverkningar om en reglering ingen åtgärd vidtas.

2. Beslut fattas om nya sjötrafikföreskrifter

Beslut om nya föreskrifter bör öka sjösäkerheten på långt sikt. Det bör även öka säkerheten för djur och natur och möjliggöra fortsatt häckning för fåglar såsom fiskgjuse och storlom. Det bör även öka tillgängligheten och servicen till allmänheten. Ökade möjligheter för motorburet och stilla friluftsliv att samexistera.

6. Överensstämmer regleringen med eller går den utöver de skyldigheter som följer av EU-

rättslig reglering eller andra internationella regler Sverige ska följa?

Den föreslagna regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska Unionen.

7. Behöver särskild hänsyn tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och finns det behov av speciella informationsinsatser?

Tidpunkten för ett ikraftträdande borde vara före sommarsäsongen, förslagsvis under maj eller början på juni 2024.

Information om regelgivningen kommer att behöva ges till allmänheten, intresseföreningar i berörda Sjöar, Sjöfartsverket, Transportstyrelsen, Polisregion Bergslagen samt kommunerna Askersund och Hallsberg.

8. Övrigt

Länsstyrelsen anser utifrån den information som vi har just nu att regleringen inte kan anses få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt samt inte heller få effekter av betydelse för kommuner eller landsting.

Det saknas därför skäl att ytterligare utreda konsekvenserna enligt 7 och 8 § § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Bilagor

1. Nuvarande föreskrifter för Norra Vättern och andra sjöar i Askersunds kommun
2. Nuvarande föreskrifter för Tisaren